

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Balla Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Magyar Energia Hivatal (1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 7., Hiv. sz.: ...) alperes ellen energiaügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2011. évi április hó 22. napján kelt 3.K.32.766/2009/11. számú ítélete ellen az alperes által 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2011. évi október hó 12. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ÍTÉLETET:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 (azaz nyolcvanezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

Az alperes a ... napján kelt ... számú határozatával a felperes részére villamos energia termelői működési engedélyt adott egyebek mellett azzal a rendelkező rész I.2.10. pontja szerinti feltétellel, hogy köteles a rendszerirányítóval a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény (a továbbiakban: Vet.) egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 180/2002. (VIII.23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 9. számú melléklet 7. pontja szerinti üzemviteli megállapodást kötni, amelyben rendelkezni kell a rendszerirányító által adott utasítások teljesítéséből eredő, valamint a rendszerirányító által adott utasítások jogellenes nem teljesítéséből eredő károkért való felelősség viselésének szabályairól is. A

felperes keresete folytán eljáró Fővárosi Bíróság a 2004. január 14. napján kelt 15.K.30.256/2003/8. számú kiegészített ítéletével - egyéb rendelkezések mellett - a határozat I.2.10. pontját hatályon kívül helyezte és az alperest e vonatkozásban új eljárásra kötelezte. Indokolása szerint a Vhr. 9. számú melléklet 7. pontjából nem vezethetők le a határozat I.2.10. pontbeli kötelezés egyes elemei. E tekintetben az alperes egzakt és a Vhr. 9. számú mellékletére figyelemmel történő megfogalmazása szükséges. A megismételt eljárás során e döntés alperesi meghatározása részletes indokolást igényel. Ezt az ítéletet a felek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2004. november 17. napján kelt 2.Kf.27.056/2004/8. számú ítéletével megváltoztatta és egyebek mellett a határozat I.2.10. pontját támadó felperesi keresetet is elutasította. Indokolása szerint e határozati rendelkezés jogszabályi előírás alapján alapul. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a 2005. november 16. napján kelt Kfv.IV.37.126/2005/5. számú ítéletével hatályában fenntartotta a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.056/2004/8. számú ítéletét. Indokolásában rámutatott arra, hogy a Vet. szerint az alperes nemcsak villamos energia-ellátással kapcsolatos, hanem a villamos energia-ellátás biztonságának, valamint a villamos energia piac működésének felügyeletével kapcsolatos feladatokat is ellát, továbbá felhatalmazást kapott a villamos energia-piaci verseny folyamatos figyelemmel kísérésére. A villamos energia-ellátás biztonságát alapvetően befolyásolja, hogy rendelkezésre állnak-e a fogyasztói igények kielégítéséhez szükséges termelői és hálózati kapacitások.

A ... (a továbbiakban: ...) írásban értesítette az alperest arról, hogy a felperes magatartása miatt kizárólag vele nem tudta megkötni az egyedi üzemviteli megállapodást; más erőművekhez képest többlet jogosítványokat igényelt és számos olyan feltétel szerződésbeli rögzítésétől tette függővé az aláírást, amely valójában nem képezi annak tárgyát. Az alperes a 2003. május 23. napján kelt ... ügyszámú levelével felhívta a felperes figyelmét arra, hogy a ...-ral köteles üzemviteli megállapodást kötni.

Az alperes a .. napján kelt ... számú határozatával a felperest az üzemviteli megállapodás megkötésének elmulasztása miatt 5.000.000 forint bírsággal sújtotta. Indokolása szerint a felperes az üzemviteli megállapodást nem kötötte meg a ...-ral, ezzel a villamos energia termelői működési engedély vonatkozó előírását megszegte és ezzel veszélyezteti a hazai ellátás biztonságát is. A bírság összegének meghatározásakor figyelemmel volt arra, hogy a megállapodás megkötésére irányuló tárgyalások megindultak, továbbá, hogy a mulasztás első ízben valósult meg.

A határozat hatályon kívül helyezése iránti keresetében a felperes előadta, hogy jogsértést nem követett el, ezért bírsággal sem sújtható. Állította, hogy az egyedi üzemviteli megállapodás megkötésére vonatkozóan nincs szerződéskötési kötelezettsége. Az alperes jogszabálysértően határozta meg a szerződéskötési kötelezettség tartalmát, nem tisztázta megfelelően a tényállást, megsértette a nyilatkozattételhez való jogát, de nem tett eleget az államigazgatási eljárás

általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) szerinti indokolási kötelezettségének sem.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a határozat megalapozott, nem jogszabálysértő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes ... számú határozatát hatályon kívül helyezte. Indokolásában a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 198.§-ának (2) bekezdése, a Vet. 13.§-ának (1) bekezdése, a Vhr. 9. számú melléklet 7. pontja és a ... számú alperesi határozat alapján megállapította, hogy a felperest terhelte az egyedi üzemviteli megállapodás megkötésének kötelezettsége. Kifejtette, hogy a Vet. primátusa mellett háttérjogszabályként a Ptk. rendelkezései is irányadók. A Ptk. 205.§-ának (2), (4) és (7) bekezdései alapján rámutatott arra, hogy ez a szerződéskötési kötelezettség nem jelenti azt, hogy a felperesnek adott esetben minden egyéb szempontot félretéve, saját érdekeit és álláspontját teljes mértékben feladva, a másik fél minden felvetését elfogadva kellett volna a szerződést megkötnie. Ez ugyanis így egy kvázi egyoldalú jogi aktus lett volna, a jogalkotó szándéka azonban nyilvánvalóan nem ez volt, hiszen akkor úgy rendelkezett volna, hogy az alperes közreműködésével a ... írja elő a felperesi kötelezettségeket. A periratok és az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanú vallomása alapján megállapította, hogy a felperes tárgyalta a ...-ral, lényeges és fontos kérdésekben próbált vele egyezségekre jutni. Fontosnak tartotta az üzemviteli megállapodásban rögzíteni, hogy e megállapodás nem módosíthatja a hosszú távú villamos energia- és kapacitás lekötési megállapodást (a továbbiakban: HTM.), de az üzemviteli megállapodás érdekét érintő kérdésnek tartotta egy ún. 220 KV-os alállomás, mint a - teljes villamos energia-rendszer egyik fontos eleme - kérdésének tisztázását is. Véleménye szerint az általa termelt felesleges villamos energia-kapacitás szabadpiaci értékesítése lehetőségét is az üzemviteli megállapodásban kellene szabályozni, ennek hiányában ugyanis a ... ezt egyoldalúan és önkényesen befolyásolhatná, akár meg is tilthatná. Az alperes azonban nem vizsgálta a szerződéskötés elmaradásának körülményeit, erre nézve a tényállást nem tárta fel, bizonyítást nem folytatott le, e körben a határozat indokolást nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes az általa szükségesnek tartott feltételekkel nemcsak a saját, érthető gazdasági érdekeit védte, hanem a villamos energia szektornak és piacnak a gazdasági szereplők révén megvalósuló működés- és versenyképességét is kívánta érvényre juttatni. A szerződés előkészítése során a tőle elvárható magatartást tanúsította. Hangsúlyozta, hogy annak ellenére, hogy egy komplex, az egész ország energia ellátását érintő szabályozásról volt szó, az alperes nem vizsgálta a felperes által rendezni kívánt kérdések indokoltságát, azok indokolatlanságát még a perben sem bizonyította. Azt sem bizonyította, hogy a szerződés megkötésének elhúzódása hogyan és milyen módon veszélyeztette a magyarországi energia ellátást, erre nézve adat nem merült fel. Az alperesnek értékelnie kellett volna azt is, hogy a szerződéskötés elmaradása ellenére a felperes folyamatosan nyújtotta azokat a szolgáltatásokat, illetve eleget tett azon kötelezettségeinek, amelyek a rendszerirányítás biztonságos megvalósításához szükségesek voltak és amelyekre

a szerződések, így különösen a HTM kötelezték őt. A felperes a tőle elvárható módon mindent megtett a szerződés megkötése érdekében, folyamatosan jelezte és indokolta felvetései megalapozottságát. Mindezek mellett a ...-t is terhelte a szerződéskötési kötelezettség, méltánytalan és jogellenesen egyoldalú helyzetet teremtenie az, ha a ... esetleges alaptalan vagy indokolatlan elzárkózása a szerződéskötéstől kizárólag a felperes oldalán keletkeztetne jogkövetkezményt. A ... nem élhet vissza a rendszerirányítói szerepével. Az alperes azonban kizárólag a ... tájékoztatására alapította a határozatát, az eljárás során nem biztosította a felperesnek az Áe. 27.§-ának (1) bekezdésében foglalt nyilatkozattételi jog gyakorlását, ami a bírósági eljárásban sem orvosolható súlyos eljárási jogsértés. Megjegyezte még, hogy a felperes 2003. június 6-án írásban kérte az alperes beavatkozását a szerződéskötéssel kapcsolatos tárgyalásokba, de a ... is kérte az alperes állásfoglalását. Ezek alapján lehetősége és kötelezettsége lett volna az alperesnek a felek közötti közvetítésre, illetve a kötelező jellegű állásfoglalások kiadására. Önmagában az a körülmény, hogy 5-6 hónap alatt nem sikerült a szerződést megkötöni, még nem jelent olyan magatartást, amely szükségessé tenné a jogkövetkezmény alkalmazását. Megjegyezte, hogy a felperes és a ... közötti vitás kérdések bírói úton történő rendezése - figyelemmel az ilyen perek átlagos időtartamára - vélhetően időben még jobban elhúzta volna az üzemviteli megállapodás megkötését.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Az előzményi eljárásra visszautalva hangsúlyozta, hogy a felperes engedélyének jogszerű részét képezi a ... számú határozat I.2.10. pontja, amelyet megsértett a felperes azzal, hogy az üzemviteli megállapodást nem kötötte meg a ...-ral. A ... a szerződéstervezetet elkészítette, azt a többi engedéllyessel együtt a felperesnek is megküldte, ám a megállapodás - írásbeli felszólítás ellenére - mégsem jött létre. Ez önmagában is elegendő a felperes jogsértő magatartásának a megállapítására, hiszen szerződéskötési kötelezettsége állt fenn és a szerződés az ő magatartása miatt nem jött létre. Hangsúlyozta, hogy bár jogszabály nem írt elő határidőt, a felperes működési engedélyét azzal a feltétellel adta ki, hogy az üzemviteli megállapodást megkötöi. E feltételre tekintettel a felperesnek kiemelt sürgősséggel kellett volna megkötnie a szerződést, ez külön indoklásra nem szorul. A felperes a saját gazdasági érdekeit akarta a ...-ra rákényszeríteni, olyan feltételeket kívánt az üzemviteli megállapodásban rögzíteni, amelyek arra nem tartoznak. Mivel a ... előtt nem ismert a felperes és a ... között létrejött HTM, ezért nem vállalhatta azt, hogy az üzemviteli megállapodás nem módosítja a HTM-et. A ... rekonstrukciójának, illetve üzemeltetésre alkalmassá tételének kérdése nem tartozik a ... kompetenciájába, így erről a szerződésben még tájékoztató jelleggel sem rendelkezhetek. A hőszolgáltatás ugyancsak nem tartozik a ... kompetenciájába, ezért ezt sem lehetett a szerződésbe belefoglalni. Hangsúlyozta, hogy az üzemviteli megállapodásra a magyar villamos energia rendszer biztonságos üzemeltetése érdekében van szükség. A ... mint rendszerirányító csak úgy tudja feladatát betölteni, ha ezeket a szerződéseket megkötöi. Ennek érdekében a ... mindent megtett. A felperes az üzemviteli megállapodás minél gyorsabb megkötése mellett egyéb polgári jogi

megállapodásokat köthetett volna, illetve bírósági utat vehetett volna igénybe, nem akadályozva ezzel az üzemviteli megállapodás létrejöttét. Hangsúlyozta még, hogy nem a szerződéskötés elhúzódásáról hanem a szerződés meg nem kötéséről volt szó, amely miatt a felperes engedélyét akár még vissza is lehetett volna vonni.

A fellebbezéssel szembeni ellenkérelmében a felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az alperes előadása ellentmondásos a szerződéskötési kötelezettség tartalmát illetően; egyszer arra hivatkozik, hogy önmagában a szerződés meg nem kötésével megszegte a szerződéskötési kötelezettségét, máshol pedig azt tartja jogsértőnek, hogy a szerződés a magatartása miatt nem jött létre. Az alperes nem tudta megindokolni az álláspontját, az elsőfokú bíróság indokaival szemben egyetlen jogszabályi hivatkozást sem hozott fel. Lényegében nem cáfolta, hogy elmulasztotta az indokolási kötelezettségét akkor is, amikor annak ellenére, hogy a szerződéskötési kötelezettség teljesítésére semmilyen jogszabály nem ír elő határidőt, mégis kiemelt sürgősséget várt el tőle. Az alperes azzal is megsértette az indokolási kötelezettséget, hogy a szerződéskötés során felvetett egyes kérdéseket a határozatában nem értékelte. Ezt a hibát a fellebbezési eljárásban tett előadásával az alperes már nem orvosolhatja. Hangsúlyozta, hogy a ..., pusztán azért, mert valamely kérdést irrelevánsnak tartott, még nem zárkozhatott volna el a szerződés megkötésétől, hiszen az együttműködési kötelezettség őt is terhelte. Kiemelte, hogy az alperes nem támadta az elsőfokú ítélet azon megállapítását, miszerint a bírósági eljárásban sem orvosolható súlyos jogsértés a nyilatkozattételhez való jog gyakorlásának megakadályozása. Ez pedig már önmagában alkalmas ok a határozat hatályon kívül helyezésére.

Az alperes fellebbezése alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság hiányosan tárta fel a jogvita elbírálásához szükséges tényállást, a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket nem megfelelően értelmezte, és mindebből következően helytelen jogi következtetésre jutott a határozat jogszerűségének megítélését illetően. Az alperes fellebbezésében előadottak alkalmasak voltak az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására.

A másodfokú bíróság a fentiek szerint kiegészített tényállás alapján először is rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság szükségtelenül foglalt állást a szerződéskötési kötelezettség fennállását illetően. Ezt ugyanis a ... számú határozatával rendelte el az alperes, amely rendelkezés - végső soron a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.126/2005/5. számú felülvizsgálati ítéletének tükrében - jogszerű. Ennél fogva nyilvánvalóan alaptalanul tette vitássá a felperes ismét azt, hogy köteles a rendszerirányítóval megállapodást kötni, az elsőfokú bíróságnak ezt a felperesi kereseti érvelést indokolatlan volt érdemben vizsgálnia.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a ... számú határozatával a felperes részére számos feltétel mellett adott csak villamos energia termelői működési engedélyt. Ezek a feltételek olyan kötelező előírások, megkötések, amelyek teljesítése nélkül nincs működési engedély. A felperesi villamos energia termelői működésnek tehát szükségszerű követelménye az, hogy a felperes eleget tegyen az előírásoknak. Ezek hiányában a felperes lényegében engedéllyel nem rendelkezik, azaz nem is működhet. Jelen esetben kétségtelen tény, hogy a felperes számára kötelező feltételként jelent meg a ...-ral való szerződéskötés, ennek ellenére a felperes azt nem kötötte meg, sőt magát a szerződéskötési kötelezettségét is vitatta még mindig. A törvényen alapuló jogszerű határozati rendelkezés megsértése pedig már önmagában megalapozza a bíróság kiszabását. E körben a másodfokú bíróság az alperessel egyezően hangsúlyozza, hogy nem a szerződéskötés elhúzódásáról, hanem a szerződés meg nem kötéséről van szó. Jogszabály azért nem írt elő határidőt a szerződés megkötésére, mert a szerződés megkötése a működés feltétele. A jogszabályi határidő hiányából nem az következik, hogy a felperes bármeddig húzhatja az időt, bármilyen okra hivatkozással is megtagadhatja a megállapodás aláírását, hanem az következik, hogy a szerződést nem a működést követő meghatározott idő elteltével kell megkötni, hanem azt megelőzően, még a működés megkezdése előtt. Ha pedig az engedélyes a működési engedélyben foglaltakat megszegi, akkor a Vet. 67.§-ának b) pontja és a Vhr. 79.§-ának (1) bekezdése alapján bírsággal sújtható.

A másodfokú bíróság nem látta ellentmondásosnak az alperesi előadást a szerződéskötési kötelezettség tartalmát illetően. A felperes nem vitatta azt, hogy a ... a szerződéstervezetet elkészítette, neki megküldte, viszont azt ő nem írta alá. A felperes bírságolása nem azon alapszik, hogy nem jött létre a szerződés, hanem azon, hogy azt a felperes nem írta alá, az ő magatartása miatt nem került megkötésre a szerződés.

A Vet. 14.§-a szerint a rendszerirányító feladata a magyar villamos energia-rendszer zavartalan és biztonságos működtetése, egyensúlyának biztosítása. Ebből következik, hogy a rendszerirányító és a vele szerződést kötő engedélyes nincsenek az általános polgári jogi jogviszonyban, a felek nem rendelkeznek korlátlan szerződéskötési akarattal. Mivel a rendszerirányítónak a törvényben meghatározott feladatát kell ellátnia, ezért az általa kötött szerződésnek azzal összhangban kell állnia. Ezért a rendszerirányító jogosult és köteles is olyan szerződéses kikötéseket tenni, amellyel megteremti a magyar villamos energia-rendszer zavartalan és biztonságos működésének feltételeit. E cél elérése érdekében még utasítási joggal is rendelkezik az engedélyesek irányába, akik azokat a villamos energia-ellátási szabályzatnak megfelelően kötelesek végrehajtani. Amennyiben a felperes a rendszerirányító ezen jogát vitatja, illetve nem akarja tudomásul venni, akkor nem teljesíti a működésének egyik alapvető feltételét. Az ilyen magatartás már önmagában veszélyezteti a biztonságos villamos energia-rendszer működését, így veszélyezteti a hazai ellátás biztonságát is. Természetesen a rendszerirányítót is kötik a jogszabályok és a villamos energia-ellátási szabályzatok, vagyis a ... nem diktálhat indokolatlan vagy túlzó, illetve

egyoldalú előnyöket biztosító szerződéses feltételeket. Az ilyen rendelkezést tartalmazó megállapodást az engedélyes megtámadhatja, de annak idő szükségletére hivatkozással a szerződéskötést meg nem tagadhatja, a törvényi előírásokat nem negligálhatja. Ennél fogva a bírságoló határozatot felülvizsgáló elsőfokú bíróság szükségtelenül vizsgálta a kérdéseket, amelyeket a felperes szeretett volna belefoglalni a megállapodásba. Az alperesnek ezért nem kellett a per során előadásával kiegészíteni a határozatot, e kérdésekre csak azért tért ki a fellebbezésében, mert az elsőfokú bíróság érdemben értékelte a felperesi hivatkozásokat.

A felperesi érveléssel szemben az ítélőtábla rámutat még arra, hogy a bíróság csak az ügy érdemére is kiható eljárási szabálysértés miatt helyezheti hatályon kívül a jogszabálysértő közigazgatási határozatot. Az elsőfokú bíróság ugyan utalt arra, hogy a felperes nyilatkozattételhez való jogának megsértése a per során sem orvosolható súlyos eljárási hiba, ám ennek mibenlétét elmulasztotta kifejtetni. A felperes sem tárt fel olyan okot, körülményt, amely azt mutatná, hogy eljárási jogai orvosolhatatlanul sérültek volna. A felperes legkésőbb a per során előadhatta az üggyel kapcsolatos álláspontját. E lehetőséggel ő élt is, ám érveinek az alperes ... számú határozatának bírósági felülvizsgálata iránti perben nem volt jelentősége. A tény ugyanis az, hogy a felperest - vitathatatlanul - szerződéskötési kötelezettség terhelte, ő azonban a ... által elkészített szerződéstervezetet nem írta alá, ezzel a működési engedélyben foglaltakat megszegte, ami miatt ő bírsággal volt sújtható. E körben az alperes a tényállást megnyugtató módon feltárta, a felperesi előadások ezen releváns tényállási elemeket nem cáfolják. Mindezek alapján, még ha sérült is a felperes nyilatkozattételhez való joga, az az ügy érdemére, a bírságoló határozat jogszerűségére nézve kihatással nem volt.

A kifejtettékre figyelemmel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Az alperes a sikerre vezető fellebbezése folytán pernyertes lett, ezért az első- és másodfokú perköltségét a felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni, míg az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 43.§-ának (3) bekezdése szerinti mértékű kereseti-, valamint az Itv. 39.§-ának (3) bekezdés c) pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illetéket a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles viselni. Mivel a felperes az Itv. 62.§-ának (1) bekezdés h) pontjában biztosított tárgyi illeték-feljegyzési jog ellenére 15.000 forint kereseti illetéket illetékbélyeg formájában már lerótt, ezért ennek viselésére nem kellett őt kötelezni.

, 2011. évi október hó 12. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó
bíró,
dr. Bacsa Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő